KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af Dansk Kvindesamfund

Nr. 17. | Kontor: Nørregade 33, St. | 23. August 1902. | Udgaar hveranden Lørdag. | 18. Aarg.

Julie Laurberg,
Fotograf.
Hotel du Nord.
Indgang ad Porten. Elevator.

Den Suhrske Husmoderskole
henviser udenbys Elever til Frøken Dahlerups „Hjem for unge Damer", **Vimmelskaftet 43, 2. Sal.** Aabnes 1. September.

„Bog og Naal",
nordisk Tidsskrift for kvindelig Opdragelse og Undervisning, er Organ for Foreningen „Den danske Pigeskole" samt for Foreningerne inden den norske Pigeskole. „Bog og Naal" udgaar en Gang om Maaneden. Det koster 75 Øre Kvartalet og kan bestilles paa ethvert Postkontor i Danmark, Norge og Sverige samt paa Bladets Ekspeditionskontor i Silkeborg.

Fagskolen for Linnedsyning.
Nørregade 33, St.,
uddanner Elever i Linnedsyning til Erhverv. Tr. Kl. 10—3.

Dansk Kvindesamf. Fæstekontor,
Nørregade 33, St.,
anviser Husbestyrerinder, Kokke-, Stue- og Barnepiger.

EMMY THULSTRUP.
Hjemmelavet Konfekt,
tilkendt eneste
HÆDERS-DIPLOM VED KVINDERNES UDSTILLING 1895.
Panoptikon V, 1ste Sal o. G.
Telefon 26543.

Marie Steffensens Skole
for Snitmønstertegning,
Tilskæring og Kjolesyning,
Zinnsgade 2, 2. Sal.

Hjem for unge Damer,
Vimmelskaftet 43, 2.
ved Frøken S. Dahlerup.
1ste September aabnes Pensionat for tilrejsende unge Damer.
Middags-Abonnement for et begrænset Antal enligt stillede Damer.
Adressekontoret anviser.

Klager over Mangler ved Forsendelsen bedes skriftligt indsendt til ***S. Rasmussen,*** *Ravnsborggade 19, 2. Sal.*

Redaktøren træffes i sit Hjem, Amalievej 9, sikkrest 5—7.

Bøger og Blade bedes sendte til samme Adresse. Mundtlig Besked modtages paa *Dansk Kvindesamfunds Kontor,* aabent 8—7, og hertil bedes man henvende sig om alt Ekspeditionen vedrørende.

Kvinder fra grundtvigske Kredse.

II.

„Enken fra Rolfsted"

af

Inger Aagaard.

Naar jeg tænker paa min Barndom, staar hun saa levende for mig. Hun var lidt kroget, men let og spænstig som en ung Pige. Hun havde udtryksfulde graa Øjne med et klart og hurtigt Blik, og Haaret, som kom frem under Huen, var endnu tykt og brunt med en enkelt graa Stribe i. — Ingen som saa hende, vilde tro, at hun var over 70 Aar.

Om Sommeren var hun altid oppe med Solen — hun var i det hele taget den, der altid var først oppe paa hele Gaarden. Jeg hører hende sysle i Køkkenet og lidt efter gaa ud af Havedøren, kalde alle Hønsene sammen og snakke med dem, medens hun fodrer dem, gaa ind igen og gøre nogle Skridt henimod Døren til det Kammer, hvor vi Børn laa, standse der og rømme sig et Par Gange og saa gaa igen. — Det var hendes Maade at kalde paa. —

Og dersom den ikke virkede saa hurtig, som den skulde, saa kom hun ind og fortalte, hvor længe siden det var, at alle andre Mennesker var staaet op, og saa føjede hun til: „Der bliver intet Øllebrød, hvis I ikke kommer nu!" Det hjalp. — Og mens vi spiste Øllebrødet, fortalte hun om, hvor længe de stakkels Faar havde ventet paa Davre; de havde nok gnavet sig helt ned i den sorte Jord, sagde hun, eller de havde revet Tøjrene over og var rendt deres Vej allesammen; saa kunde vi ha' det saa godt, „for Faar var Faar og de var ikke lette at finde igen." — — —

Men saa kunde det hænde om Vinteraftenerne, naar vi sad omkring Lampen og hun sad ved sin Rok, halvt i Skygge, at dens Snurren kunde høre op og hendes Øjelaag glide i et Øjeblik; saa var der straks En parat: „Mormor sover!"

— „Nej vist gør jeg ej, svarede hun hurtig, tog Del i Samtalen igen og satte Rokkehjulet i saa hastig Bevægelse, som om hun havde lang Tids Forsømmelse at oprette. —

— Jeg lagde tidlig Mærke til, at hun af Egnens Folk blev kaldt „Enken", det lød saa underligt, syntes jeg: Enken — Saa sagde jeg det til hende en Dag, og hendes Svar gjorde et stærkt Indtryk paa mig; jeg glemmer ikke saa let hendes Udtryk: „Det kommer af mit Barn, at det er saa længe siden, Morfader døde." — Siden tænkte jeg meget derpaa og længtes efter at høre noget om Mormors Barndom og Ungdom. — Og da jeg blev saa stor, at jeg kunde forstaa Sammenhængen i hendes Historie, syntes jeg, at Mormor var ikke alene en god Kvinde, men en stærk Kvinde, hvis Liv med dets enkle, rene Linier, havde været baade rigt og skønt. — Kan jeg ikke i disse Træk give Dem noget Billede deraf, maa de tro det alligevel, thi hun var et af de Mennesker, hvori der er mere Gerning end Ord.

Hun hed Karen Andersdatter og fødtes den 28. December 1817 i Kappendrup, Rønninge Sogn (Fyn). Hendes Forældre var Gaardfolk, men havde det — som de fleste paa den Tid — meget smaat. De maatte arbejde strengt for Udkommet, og efterhaanden, som Børnene voksede lidt til, maatte de hjælpe til. Karen var den yngste af 7 Børn og kaldtes af de andre „Kæledæggen", men hun kom dog, allerede mens hun gik i Skole, ud at tjene i en Gaard i Kappendrup. Hun skulde særlig passe Høns og være Barnepige, og det kneb nok for hende at holde sig vaagen, naar hun skulde sidde og vugge. Engang havde hun glemt at lukke for Hønsene, det voldte hende usigelige Kvaler, hun kunde altid huske det og vaagede trolig over, at jeg ikke skulde komme i en lignende Situation. —

Hun gik i Skole i Rolfsted i en af de mest udprægede rationalistiske Skoler. Degnen var meget raa og haard ved Børnene. Der var nok flere end én Dreng, han havde slaaet fordærvet. En Straf han meget yndede, — og den kunde anvendes overfor Pigebørnene ogsaa — var at sætte Synderen ind i Skorstenen. Engang, da han havde sat en Dreng derind, gjorde denne det Kunststykke at klatre oven ud og vise sig triumferende oppe paa Rygningen. Men da blev Degnen alligevel bange for, at Drengen skulde styrte ned; han fik i en Fart fat i en Stige, som han satte til Taget, og raabte nok saa venligt op til Fyren: „vent lidt, lille Rasmus! — vent lidt, lille Rasmus!" —

En af Karens Brødre, der var meget livlig og mere anlagt for Spilopper end for Katekismus, var særlig lagt for Had af Degnen og fik saa mange Prygl, som han omtrent kunde bære, hver Dag. Og skønt man ellers var vant til at finde sig i alt, hvad Degnen gjorde, fik dette dog den ellers stilfærdige Anders Nielsen (Karens Fader) til at gaa op og sige sin Mening rent ud om den Ting. Og siden blev Anders Nielsens Dreng fri for Prygl. Karen sad øverst blandt Pigerne; hun havde let ved at lære sine Ting.

— Over for hende sad, paa Drengenes Bænk, Hans, der i Modsætning til Karen var meget stille og mest regnede og prentede i Frikvartererne. Men kom han ud paa Legepladsen, hændte det altid, at Karen og han kom sammen. Han var fra Rolfsted, men hans Faders Jord laa ved Siden af Karens Forældres, og de kom da sammen, naar de passede Køerne derude om Sommeren. Der var en stor Stendysse, som de brugte til Hus; der kunde de sidde i Skygge og spise deres Mad, og der kunde de ha' det paa det tørre, naar Køerne stod og krøb sammen i Regnvejret. —

Siden, da de begge blev konfirmerede, saas de sjældnere; kun af og til om Sommeren i Marken og om Vinteren i Kirken. — At „gaa til Præst" var i den Tid et svært Stykke Arbejde, ikke mindst hos Pastor Münster i Rønninge, der var en streng og fordringsfuld Mand. Han holdt Børnene fra om Morgenen tidlig til i Mørkningen, hvad der ikke var saa rart for dem, der havde en lang Vej at gaa. Saa sad de der og græd og læste — og læste og græd den lange Dag. Men saa fik Karen ogsaa det Skudsmaal, da hun 1832 blev konfirmeret i Rolfsted Kirke, at hun var „særdeles vel oplyst og meget sædelig." —

Nu maatte hun for Alvor til at tage fat. Hendes Fader døde kort Tid efter, og hun maatte saa hjælpe sine Brødre med Gaardens Drift. Der var ikke det Arbejde, hun ikke tog Del i: hun drev Plov og Harve, kørte Gødning, Mergel og Gærdsel, passede Køer, malkede og skulde hjælpe Moderen inden Døre ogsaa. — Hun fortalte engang, at hun en Dag, da hun skulde ud at pløje, syntes, at det var saa tungt saadan at gaa og slæbe i Jorden altid, men saa lovede hendes Broder hende et fint Kattuns Forklæde, og saa tog hun afsted. — Hun vilde gerne være pæn i Klæderne og hun havde en Skønhedssans, som ikke var almindelig; men det blev anset for syndigt og forfængeligt at tænke paa det ydre Menneske.

Det var engang, mange Aar senere, at hun havde en Strid med P. Larsen, Skræppenborg herom. Hun havde nemlig en af de dengang almindelige sorte Hængetrøjer, hvorpaa der var en Række Perlesnore til Besætning paa Ærmet, og P. Larsen spurgte da ganske vredt: „Hvad for et Regiment staar du ved?" — Men han fik ikke Karen til at sprætte sine Perler af.

(Sluttes.)

Fra Aviserne.

Jeg havde for et Arbejdes Skyld begravet mig ude paa Heden, havde i tre Maaneder ikke læst Aviser, brevvekslet med nogen eller paa anden Maade hørt fra Verden udenom mig. Saa var mit Arbejde endt; jeg gravede mig atter ud af Heden og kom til en lille Provinsby. Paa Vej dertil — gennem Skov — nød jeg med en Nyskabnings friske Glæde for første Gang i Aar Synet af et rigtigt Træ, — nej, af mange kraftige og bredkronede Bøgetræer. Og i selve Byen, ved Fjord og mellem Haver, og bygget paa Bakker og i Dale, kom jeg til at bo lige over for Byens eneste Kirke. Jeg frydede mig ved om Middagen Klokken tolv at høre den gamle, kendte Lyd af Kirkeklokken, der kalder det arbejdende Folk til en Times Hvile, og om Aftenen, det var Lørdag, nød jeg det dæmpede Orgelspil inde fra Kirken. En anden og rigere Skønhed end den, jeg var vant til — et fyl-